
Philosophical Life Coaching

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το Κέντρο Επιμόρφωσης και Δια Βίου Μάθησης (Κ.Ε.ΔΙ.ΒΙ.Μ.) του **Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (Ε.Κ.Π.Α.)** σας καλωσορίζει στο Πρόγραμμα Συμπληρωματικής εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης και συγκεκριμένα στο πρόγραμμα επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης με τίτλο **«Philosophical Life Coaching»**.

Η ανάγκη συνεχούς επιμόρφωσης και πιστοποίησης επαγγελματικών δεξιοτήτων οδήγησε το **Πρόγραμμα Συμπληρωματικής εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης (E-Learning)** του Ε.Κ.Π.Α. στο σχεδιασμό των πρωτοποριακών αυτών Προγραμμάτων Επαγγελματικής Επιμόρφωσης και Κατάρτισης, με γνώμονα τη **διασύνδεση της θεωρητικής με την πρακτική γνώση**, αναπτύσσοντας κυρίως, την εφαρμοσμένη διάσταση των επιστημών στα αντίστοιχα επαγγελματικά πεδία.

Στη συνέχεια, σας παρουσιάζουμε αναλυτικά το πρόγραμμα σπουδών για το πρόγραμμα επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης: **«Philosophical Life Coaching»**, τις προϋποθέσεις συμμετοχής σας σε αυτό, καθώς και όλες τις λεπτομέρειες που πιστεύουμε ότι είναι χρήσιμες, για να έχετε μια ολοκληρωμένη εικόνα του προγράμματος.

2. ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Όπως η ιατρική δεν έχει καμία αξία αν δεν θεραπεύει το σώμα, έτσι ακριβώς και η φιλοσοφία δεν αξίζει τίποτα αν δεν θεραπεύει την ψυχή, έλεγε ο Επίκουρος. Η αντίληψη αυτή ούτε υπεραισιόδοξη, ούτε υπερβολική είναι - κάθε άλλο. Ήδη εδώ και δεκαετίες, στον Δυτικό κόσμο, η φιλοσοφία έχει ξεφύγει από το στενό ακαδημαϊκό πλαίσιο και με το όνομα «Φιλοσοφική Συμβουλευτική», βελτιώνει την καθημερινότητα είτε σε ατομικό επίπεδο είτε στο δημόσιο χώρο και τη σφαίρα της παραγωγής. Και είναι η πλέον κατάλληλη για να επιτύχει κάτι τέτοιο: ενώ οι υπόλοιπες επιστήμες απλώς αναλύουν ή, στην καλύτερη περίπτωση, ερμηνεύουν την δραστηριότητά μας, η φιλοσοφία - και μόνον αυτή - επιτρέπει την επαναπλαισίωση των προβλημάτων μας έτσι ώστε να τα αντιμετωπίζουμε με ριζικό τρόπο, υιοθετώντας νέες οπτικές και διακρίνοντας το ουσιώδες από το επουσιώδες.

Έτσι, ένα επαγγελματικό αδιέξοδο, για παράδειγμα, ή μια προσωπική αποτυχία, ή μια ερωτική απογοήτευση, ή κάποια επαχθής συγκυρία όπως η μοναξιά ή οικονομική δυσκολία, καταστάσεις που μοιάζουν να υπακούουν σε συγκεκριμένους κανόνες επίλυσης οι οποίοι, ωστόσο, ίσως να μη γίνεται επί του παρόντος να εκπληρωθούν, με την δύναμη της φιλοσοφίας μπορούν από κατάρα να μετατραπούν σε ευλογία, και από ατυχίες να μεταβληθούν σε ευκαιρίες: να μας δώσουν τη δυνατότητα να επαναπροσδιορίσουμε τον

εαυτό μας, τις ανάγκες μας και τις σχέσεις μας με τους άλλους, ώστε να αναζητήσουμε λύσεις πέρα από τις συνήθειες και, έτσι, να υπερβούμε - ενίοτε με ευκολία - το αρχικό αδιέξοδο.

Η πρωταρχική σκόπευση της φιλοσοφικής συμβουλευτικής συνίσταται αρχικά στην διάκριση του ουσιώδους προβλήματος από το επουσιώδες που, όμως, στην σκέψη μας μπορεί να φαντάζει σημαντικό. Στην συνέχεια, στην υιοθέτηση της γενικευμένης αμφιβολίας ως προς τις λύσεις που έχουμε συνηθίσει να υιοθετούμε. Όλα αυτά αβίαστα οδηγούν αφ' ενός στον δραματικό περιορισμό των καταστάσεων που αντιλαμβανόμαστε ως προβλήματά μας, και αφ' ετέρου στην αποτελεσματική διευθέτηση όσων θα έχουν απομείνει. Η φιλοσοφική συμβουλευτική δημιουργεί ευτυχέστερους ανθρώπους. Καμιά φορά, μάλιστα, δημιουργεί εντελώς νέους ανθρώπους.

3. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΠΟΥ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΔΕΚΤΟΙ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ - ΤΡΟΠΟΣ ΕΝΤΑΞΗΣ

Αίτηση συμμετοχής μπορούν να υποβάλλουν:

- ▶ απόφοιτοι Πανεπιστημίου/ΤΕΙ της ημεδαπής και της αλλοδαπής
- ▶ απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με συναφή στο αντικείμενο εργασιακή εμπειρία

Η αίτηση συμμετοχής υποβάλλεται ηλεκτρονικά, μέσω της ιστοσελίδας:

<https://elearningekpa.gr/>

4. ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ

Τα προαπαιτούμενα για την παρακολούθηση του Προγράμματος από τους εκπαιδευόμενους είναι:

- ▶ Πρόσβαση στο Διαδίκτυο
- ▶ Κατοχή προσωπικού e-mail
- ▶ Βασικές γνώσεις χειρισμού ηλεκτρονικών υπολογιστών

5. ΤΡΟΠΟΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Η διδασκαλία στα προγράμματα εξ αποστάσεως επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης του Κέντρου Επιμόρφωσης και Δια Βίου Μάθησης του ΕΚΠΑ διεξάγεται μέσω του διαδικτύου, προσφέροντας στον εκπαιδευόμενο «*αυτονομία*», δηλαδή δυνατότητα μελέτης

ανεξαρτήτως περιοριστικών παραγόντων, όπως η υποχρέωση της φυσικής του παρουσίας σε συγκεκριμένο χώρο και χρόνο.

Το εκπαιδευτικό υλικό του προγράμματος διατίθεται σταδιακά, ανά διδακτική ενότητα, μέσω ειδικά διαμορφωμένων ηλεκτρονικών τάξεων. Κατά την εξέλιξη κάθε θεματικής ενότητας αναρτώνται σε σχετικό link οι απαραίτητες για την ομαλή διεξαγωγή της εκπαιδευτικής διαδικασίας ανακοινώσεις.

Ο εκπαιδευόμενος, αφού ολοκληρώσει τη μελέτη της εκάστοτε διδακτικής ενότητας, καλείται να υποβάλει ηλεκτρονικά, το αντίστοιχο τεστ αξιολόγησης. Τα τεστ μπορεί να περιλαμβάνουν ερωτήσεις αντιστοίχισης ορθών απαντήσεων, πολλαπλής επιλογής, αληθούς/ψευδούς δήλωσης, ή upload, όπου ο εκπαιδευόμενος θα πρέπει να διατυπώσει και να επισυνάψει την απάντησή του. Η θεματική ενότητα μπορεί να συνοδεύεται από τελική εργασία, η οποία διατίθεται κατά την ολοκλήρωση της θεματικής ενότητας (εφόσον το απαιτεί η φύση της θεματικής ενότητας) και αφορά το σύνολο της διδακτέας ύλης.

Παράλληλα, παρέχεται **πλήρης εκπαιδευτική υποστήριξη** δεδομένου ότι ο εκπαιδευόμενος μπορεί να απευθύνεται ηλεκτρονικά (για το διάστημα που διαρκεί το εκάστοτε μάθημα) στον ορισμένο εκπαιδευτή του, μέσω ενσωματωμένου στην πλατφόρμα ηλεκτρονικού συστήματος επικοινωνίας, για την άμεση επίλυση αποριών σχετιζόμενων με τις θεματικές ενότητες και τις ασκήσεις αξιολόγησης ή την τελική εργασία.

6. ΤΡΟΠΟΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΚΑΙ ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗΣ

Σε κάθε διδακτική ενότητα ο εκπαιδευόμενος θα πρέπει να επιλύει και να υποβάλλει ηλεκτρονικά το αντίστοιχο τεστ, τηρώντας το χρονοδιάγραμμα που έχει δοθεί από τον εκπαιδευτή του. Η κλίμακα βαθμολογίας κυμαίνεται από 0 έως 100%. Συνολικά, η βαθμολογία κάθε θεματικής ενότητας προκύπτει κατά το 60% από τις ασκήσεις αξιολόγησης και κατά το υπόλοιπο 40% από την τελική εργασία, η οποία εκπονείται στο τέλος του συγκεκριμένου μαθήματος και εφόσον το απαιτεί η φύση αυτού.

Η χορήγηση του **Πιστοποιητικού Επιμόρφωσης** πραγματοποιείται, όταν ο εκπαιδευόμενος λάβει σε όλα τα μαθήματα βαθμό μεγαλύτερο ή ίσο του 50%. Σε περίπτωση που η συνολική βαθμολογία ενός ή περισσότερων μαθημάτων δεν ξεπερνά το 50%, ο εκπαιδευόμενος έχει τη δυνατότητα επανεξέτασης των μαθημάτων αυτών μετά την ολοκλήρωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας του προγράμματος. Η βαθμολογία που θα συγκεντρώσει κατά τη διαδικασία επανεξέτασής του είναι και η οριστική για τα εν λόγω μαθήματα, με την προϋπόθεση ότι

ξεπερνά εκείνη που συγκέντρωσε κατά την κανονική διάρκεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Σε διαφορετική περίπτωση διατηρείται η αρχική βαθμολογία.

7. ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΩΝ - ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟΥ

Πέρα από την **επιτυχή ολοκλήρωση** του προγράμματος για τη χορήγηση του Πιστοποιητικού απαιτούνται τα εξής:

► **Συμμετοχή του εκπαιδευόμενου στη διαδικασία Δειγματοληπτικού Ελέγχου Ταυτοποίησης**

Η διαδικασία Δειγματοληπτικού Ελέγχου Ταυτοποίησης Εκπαιδευόμενου στοχεύει στη διασφάλιση της ποιότητας των παρεχομένων εκπαιδευτικών υπηρεσιών. Συγκεκριμένα, εξουσιοδοτημένο στέλεχος του Κέντρου Επιμόρφωσης και Δια Βίου Μάθησης του ΕΚΠΑ, επικοινωνεί τηλεφωνικά με ένα τυχαίο δείγμα εκπαιδευόμενων, προκειμένου να διαπιστωθεί εάν συμμετείχαν στις εκπαιδευτικές διαδικασίες του προγράμματος, εάν αντιμετώπισαν προβλήματα σε σχέση με το εκπαιδευτικό υλικό, την επικοινωνία με τον ορισμένο εκπαιδευτή τους, καθώς και με τη γενικότερη μαθησιακή διαδικασία. Η τηλεφωνική επικοινωνία διεξάγεται με την ολοκλήρωση του εκάστοτε προγράμματος, ενώ η μέση χρονική διάρκειά της συγκεκριμένης διαδικασίας είναι περίπου 2-3 λεπτά.

Σε περίπτωση μη συμμετοχής του εκπαιδευόμενου στη διαδικασία Δειγματοληπτικού Ελέγχου Ταυτοποίησης, εφόσον κληθεί, ή μη ταυτοποίησής του κατά τη διεξαγωγή της, δεν χορηγείται το πιστοποιητικό σπουδών, ακόμα και αν έχει ολοκληρώσει επιτυχώς την εξ αποστάσεως εκπαιδευτική διαδικασία.

► **Συμμετοχή του εκπαιδευόμενου στη διαδικασία Δειγματοληπτικού Ελέγχου Εγγράφων**

Ο δειγματοληπτικός έλεγχος εγγράφων διασφαλίζει την εγκυρότητα των στοιχείων που έχει δηλώσει ο εκπαιδευόμενος στην αίτηση συμμετοχής του στο Πρόγραμμα και βάσει των οποίων έχει αξιολογηθεί και εγκριθεί η αίτηση συμμετοχής του σε αυτό.

Κατά τη διάρκεια ή μετά το πέρας του προγράμματος, πραγματοποιείται δειγματοληπτικός έλεγχος εγγράφων από τη Γραμματεία. Ο εκπαιδευόμενος θα πρέπει να είναι σε θέση να προσκομίσει τα απαραίτητα δικαιολογητικά τα οποία πιστοποιούν τα στοιχεία που έχει δηλώσει στην αίτηση συμμετοχής (Αντίγραφο Πτυχίου, Αντίγραφο Απολυτήριου Λυκείου, Βεβαίωση Εργασιακής Εμπειρίας, Γνώση Ξένων Γλωσσών κ.τ.λ.).

Σε περίπτωση μη συμμετοχής του εκπαιδευόμενου στη διαδικασία Δειγματοληπτικού Ελέγχου Εγγράφων, εφόσον κληθεί, ή μη ύπαρξης των δικαιολογητικών αυτών, δεν χορηγείται το πιστοποιητικό σπουδών, ακόμα και αν έχει ολοκληρώσει επιτυχώς την εξ αποστάσεως εκπαιδευτική διαδικασία.

► **Αποπληρωμή του συνόλου των διδάκτρων**

Ο εκπαιδευόμενος θα πρέπει να μην έχει οικονομικής φύσεως εκκρεμότητες. Σε περίπτωση που υπάρχουν τέτοιες, το πιστοποιητικό σπουδών διατηρείται στο αρχείο της Γραμματείας, μέχρι την ενημέρωση της για τη διευθέτηση της εκκρεμότητας.

Αναλυτική περιγραφή των παραπάνω υπάρχει στον Κανονισμό Σπουδών:

<https://elearningekpa.gr/regulation>

8. ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

Οι συγγραφείς του εκπαιδευτικού υλικού είναι μέλη ΔΕΠ του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών ή και ειδικοί εμπειρογνώμονες με ιδιαίτερη συγγραφική καταξίωση, οι οποίοι κατέχουν πολύ βασικό ρόλο στην υλοποίηση του προγράμματος.

9. ΠΩΣ ΔΙΑΜΟΡΦΩΝΕΤΑΙ Η ΥΛΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Το πρόγραμμα επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης περιλαμβάνει **5 θεματικές ενότητες (μαθήματα)**.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Μάθημα 1: «Πως θα κατακτήσω την ευτυχία;»

Όλοι οι άνθρωποι θέλουν να είναι ευτυχιμένοι. Επειδή πολλοί έχουν συνδέσει τη γνώση με την αρετή, εξετάζεται αν η σχέση αυτή όντως ισχύει, τι είναι εντέλει η αρετή, πώς επιτυγχάνεται και σε τι συνίσταται ο ενάρετος βίος. Χρειάζεται να είμαι ενάρετος ή όχι τελικά; Μια ακόμη παράμετρος για την κατάκτηση της ευτυχίας είναι η αταραξία. Τα πάθη δεν αντιμετωπίζονται με τον ίδιο τρόπο από όλους τους ανθρώπους. Άλλοι τα αποστρέφονται, άλλοι τα επιδιώκουν. Τα πάθη όμως συνεπάγονται ηδονές και δυσκολίες, δεν μπορείς να έχεις το ένα δίχως το άλλο. Για αυτό αρκετοί φιλόσοφοι (Επικούρειοι, Στωικοί, Σκεπτικοί, Ινδοί φιλόσοφοι) κήρυξαν την αταραξία. Τέλος, λέγεται ότι οι αποφάσεις που μπορούν να οδηγήσουν στην ευτυχία είναι εκείνες που βασίζονται στα ορθά

κριτήρια. Υπάρχει όμως μια και μόνη λογική και πόσο «κοινή» είναι; Ποια είναι η διαφορά θεωρητικής και πρακτικής λογικής; Υπάρχουν και άλλα κριτήρια λήψης αποφάσεων, πέραν της λογικής;

Διδακτικές ενότητες του μαθήματος «Πως θα κατακτήσω την ευτυχία;»

Διδακτική Ενότητα 1: Με την γνώση και την αρετή. Τι είναι αυτές και πως θα τις επιδιώξω;

Όλοι οι άνθρωποι θέλουν να μάθουν. Η αναζήτηση της γνώσης είναι εγγενής. Στην ενότητα αυτή προσπαθούμε να απαντήσουμε στο αν μπορούμε να μάθουμε, τι είναι η γνώση και πώς συγκροτείται. Επειδή πολλοί έχουν συνδέσει τη γνώση με την αρετή, εξετάζεται αν η σχέση αυτή όντως ισχύει, τι είναι η αρετή, πώς επιτυγχάνεται και σε τι συνίσταται ο ενάρετος βίος. Χρειάζεται να είμαι ενάρετος ή όχι τελικά;

Διδακτική Ενότητα 2: Με την αταραξία. Πως επιτυγχάνεται;

Τα πάθη δεν αντιμετωπίζονται με τον ίδιο τρόπο από όλους τους ανθρώπους. Άλλοι τα αποστρέφονται, άλλοι τα επιδιώκουν. Τα πάθη όμως συνεπάγονται ηδονές και δυσκολίες, δεν μπορείς να έχεις το ένα δίχως το άλλο. Για αυτό αρκετοί φιλόσοφοι (Επικούρειοι, Στωικοί, Σκεπτικοί, Ινδοί φιλόσοφοι) κήρυξαν την αταραξία. Τι είναι η αταραξία και με ποιους τρόπους επιτυγχάνεται; Είναι τελικά λύση;

Διδακτική Ενότητα 3: Αποφασίζοντας βάσει ορθών κριτηρίων. Πως θα τα επιλέξω;

Τα τελευταία χρόνια έχει επικρατήσει η αναζήτηση της λεγόμενης «κοινής λογικής», η οποία είναι ικανή να δώσει αποτελεσματικές λύσεις σε όλα τα προβλήματα του ιδιωτικού και δημόσιου βίου. Υπάρχει όμως μια και μόνη λογική και πόσο «κοινή» είναι; Ποια είναι η διαφορά θεωρητικής και πρακτικής λογικής; Υπάρχουν και άλλα κριτήρια λήψης αποφάσεων, πέραν της λογικής;

Μάθημα 2: «Εγώ απέναντι στους Άλλους»

Ο ανθρώπινος πολιτισμός έχει συνδυαστεί με τα δικαιώματα όλων των μορφών (ανθρώπινα, αστικά, πολιτικά). Όμως, το νόμισμα έχει δύο όψεις. Τα δικαιώματα θεωρείται ότι συνεπάγονται υποχρεώσεις και καθήκοντα. Είναι όντως αναπόσπαστη η σχέση τους; Ποιο είναι το εύρος των δικαιωμάτων και των καθηκόντων στον ιδιωτικό και δημόσιο βίο; Από την άλλη, έχει υποστηριχθεί ότι το πρωταρχικό γνώρισμα του ανθρώπου είναι η ελευθερία, όχι η ζωή ή η λογική. Ζωή έχουν και άλλα όντα, ενώ εσχάτως κλονίζεται η πεποίθηση του ανθρώπου ότι είναι το μόνο έλλογο έμβιο ον.

Ποιες είναι οι μορφές της ελευθερίας και πως αλληλοδιαπλέκονται στην καθημερινότητα; Σταματάει η ελευθερία του ενός εκεί που αρχίζει η ελευθερία του άλλου; Υπάρχει ντετερμινισμός στη φύση και τον άνθρωπο; Πώς λειτουργεί ο πατερναλισμός σε πολιτικό επίπεδο;

Διδακτικές ενότητες του μαθήματος «Εγώ απέναντι στους Άλλους»

Διδακτική Ενότητα 1: Δικαιώματα, καθήκοντα και υποχρεώσεις

Ο ανθρώπινος πολιτισμός θα μπορούσε να περιγραφεί ως διαρκής αγώνας για την απελευθέρωση του ανθρώπου. Έχει συνεπώς συνδυαστεί με τα δικαιώματα όλων των μορφών (ανθρώπινα, αστικά, πολιτικά). Όμως, το νόμισμα έχει δύο όψεις. Τα δικαιώματα θεωρείται ότι συνεπάγονται υποχρεώσεις και καθήκοντα. Είναι όντως αναπόσπαστη η σχέση τους; Ποιο είναι το εύρος δικαιωμάτων και καθηκόντων στον ιδιωτικό και δημόσιο βίο;

Διδακτική Ενότητα 2: Ελευθερία και πατερναλισμός

Έχει υποστηριχθεί ότι το πρωταρχικό οντολογικό γνώρισμα του ανθρώπου είναι η ελευθερία, όχι η ζωή ή η λογική. Ζωή έχουν και άλλα όντα, ενώ εσχάτως κλονίζεται η πεποίθηση του ανθρώπου ότι είναι το μόνο έλλογο έμβιο ον. Ποιες είναι οι μορφές της ελευθερίας και πως αλληλοδιαπλέκονται στην καθημερινότητα; Σταματάει η ελευθερία του ενός εκεί που αρχίζει η ελευθερία του άλλου; Υπάρχει ντετερμινισμός στη φύση και τον άνθρωπο; Πώς λειτουργεί ο πατερναλισμός σε πολιτικό επίπεδο;

Διδακτική Ενότητα 3: Δημόσια και ιδιωτική ζωή

Αποτελεί κατάκτηση του σύγχρονου πολιτισμού η διάκριση ιδιωτικού και δημόσιου βίου. Θεωρούμε ότι δικαιούμαστε να έχουμε μια ζωή μακριά από τη δημόσια σφαίρα, απαραβίαστη και προστατευμένη. Ποια είναι όμως τα όρια του δημόσιου και του ιδιωτικού; Σε ποιο βαθμό και πότε προστατεύεται η ιδιωτικότητα; Είναι τα ίδια για όλους, ή διαφέρουν σε περιπτώσεις δημοσίων ή δημοφιλών προσώπων; Από την άλλη υπήρξαν και υπάρχουν πολιτισμοί και θεωρίες που δεν ασπάζονται τη διάκριση ιδιωτικού και δημοσίου βίου, θέτοντας ως απόλυτη προτεραιότητα το κράτος και το δημόσιο όφελος. Η αντίληψη αυτή συνιστά ολοκληρωτισμό ή όχι; Προέχει το κράτος ή ο πολίτης; Το δημόσιο συμφέρον ή τα ατομικά δικαιώματα;

Μάθημα 3: «Εγώ απέναντι στη ζωή και στον θάνατο».

Η καθημερινότητα μας φέρνει αντιμέτωπους με ζητήματα όπως η άμβλωση, η αυτοκτονία, η ευθανασία και ο θάνατος. Πως πρέπει να αποφασίσω; Οι αξίες μου, τα δικαιώματά μου, τα δικαιώματά του, τα καθήκοντά μου προς τον εαυτό μου και τους άλλους, όλα αυτά συγκρούονται

μεταξύ τους σε όλους τους δυνατούς συνδυασμούς. Μέσα από αυτόν τον κυκεώνα, θα προσπαθήσουμε να φωτίσουμε ορισμένους τρόπους σκέψης και λήψης αποφάσεων. Στη προσπάθειά μας αυτή θα μας βοηθήσουν οι απόψεις των Στωικών - ιδίως του Επίκτητου, των Επικούρειων, του Καντ, του Σοπενχάουερ, και άλλων πολλών. Έτσι εξετάζουμε το δικαίωμά μου στην ζωή και το δικαίωμά μου στον θάνατο και ιχνηλατούμε τους τρόπους με τους οποίους οι φιλόσοφοι προσπάθησαν να διευθετήσουν το χάος που προκαλεί στην συνείδηση το σκάνδαλο του θανάτου. Κάποιοι από τους τρόπους αυτούς είναι ευφάνταστοι και, συνεπώς, γοητευτικοί. Όλοι, όμως, είναι ενδιαφέροντες. Και ένας ίσως... ίσως μας πείσει.

Διδακτικές ενότητες του μαθήματος «Εγώ απέναντι στη ζωή και στον θάνατο»

Διδακτική Ενότητα 1: Αμβλώσεις

Σκέφτομαι σοβαρά την επιλογή της άμβλωσης. Την σκέφτομαι είτε γιατί η εγκυμοσύνη μου είναι αποτέλεσμα βιασμού, ή διότι είμαι ανήλικη, ή επειδή δεν αισθάνομαι έτοιμη να γίνω μητέρα, ή διότι ο πατέρας του παιδιού που θα γεννηθεί δεν είναι αυτός με τον οποίον θα επιθυμούσα να περάσω την ζωή μου, ή διότι έχω άλλες προτεραιότητες αυτήν την στιγμή (την σταδιοδρομία μου ή το πτυχίο μου), ή επειδή απλώς άλλαξα γνώμη - οι άνθρωποι το κάνουν συχνά αυτό. Στην άλλη πλευρά της ζυγαριάς, όμως, βρίσκεται η ζωή ενός αγέννητου ανθρώπου, με όλα αυτά που την συνοδεύουν: την ιερότητά της, την απόλυτη αξία της, τα δικαιώματά της ενδεχομένως, την χρησιμότητά της για το σύνολο (και αν είναι ένας νέος Mozart ή Einstein;). Πως πρέπει να αποφασίσω; Οι αξίες μου, τα δικαιώματά μου, τα δικαιώματά του, τα καθήκοντά μου προς τον εαυτό μου και τους άλλους, όλα αυτά συγκρούονται μεταξύ τους σε όλους τους δυνατούς συνδυασμούς. Μέσα από αυτόν τον κυκεώνα, θα προσπαθήσουμε να φωτίσουμε ορισμένους τρόπους σκέψης και λήψης αποφάσεων.

Διδακτική Ενότητα 2: Αυτοκτονία

Έχει νόημα η φράση "από αυτήν την ζωή που διάγω προτιμότερος είναι ο θάνατος"; Πως μπορεί να συγκριθεί ακόμη και η πλέον επαχθής ζωή με τον θάνατο, αφού την πρώτη την γνωρίζω, αλλά τον δεύτερο τον αγνώω; Θα συζητήσουμε για την αυτοκτονία ως καθήκον, ως διέξοδο, ως απονενομημένο διάβημα, ως περιφρόνηση του καθήκοντός μας προς τον εαυτό μας και προς τους άλλους, ως περιφρόνηση θείου δωρήματος, ως δικαίωμα αλλά και ως απόδειξη παραλογισμού. Στη προσπάθειά μας αυτή θα μας βοηθήσουν οι απόψεις των Στωικών - ιδίως του Επίκτητου, των Επικούρειων, του Καντ, του Σοπενχάουερ, και άλλων πολλών.

Διδακτική Ενότητα 3: Ευθανασία

Το δικαίωμά μου στην ζωή και το δικαίωμά μου στον θάνατο. Τι είναι η ευθανασία; Είναι ένα πράγμα, ή είναι πολλά; Πότε νομιμοποιούμαι να την ζητήσω; Μπορώ να την απαιτήσω ως δικαίωμά μου; Και αν το κάνω, έχουν δικαίωμα οι άλλοι να μου στερήσουν αυτήν την δυνατότητα; Ο γιατρός που την διενεργεί (ή ο οικείος του ασθενούς), διαπράττει ανθρωποκτονία; Τι είναι η ενεργητική ευθανασία και τι η παθητική; Τι είναι η ευθανασία με εικαζόμενη συναίνεση και τι ο φόνος από οίκτο; Μήπως η νομιμοποίηση της ευθανασίας μας οδηγεί αναπόφευκτα σε ολισθηρό κατήφορο, στο τέλος του οποίου ελλοχεύουν ερεβώδεις σκιές βγαλμένες από τις πλέον μελανές σελίδες της ανθρώπινης ιστορίας; Στην ενότητα αυτή θα προσπαθήσουμε να ξεχωρίσουμε τα μυθεύματα από τα λογικά ενδεχόμενα, και να κρίνουμε τα σχετικά επιχειρήματα υπέρ και κατά της ευθανασίας.

Διδακτική Ενότητα 4: Θάνατος

Ο θάνατος του άλλου είναι μια δραματική μεταβολή στην κατάστασή του, συνεπώς επιδρά με σημαντικό τρόπο σε εμάς: μας κινεί την περιέργεια, μας συγκινεί, μας διευκολύνει ή μας δυσκολεύει, μας λυπεί ή μας ευχαριστεί και, μερικές φορές, μας αποσβολώνει. Ο δικός μου θάνατος, όμως, είναι ένα σκάνδαλο. Και ακριβώς επειδή είναι η αναπόφευκτη κατάληξη της ζωής μου, καθιστά και την ίδια την ζωή μου ένα σκάνδαλο. Στην ενότητα αυτή θα ιχνηλατήσουμε τους τρόπους με τους οποίους οι φιλόσοφοι προσπάθησαν να διευθετήσουν το χάος που προκαλεί στην συνείδηση το σκάνδαλο του θανάτου. Κάποιοι από τους τρόπους αυτούς είναι ευφάνταστοι και, συνεπώς, γοητευτικοί. Όλοι, όμως, είναι ενδιαφέροντες. Και ένας ίσως... ίσως μας πείσει.

Μάθημα 4: «Εγώ και ο Θεός»

Ο στοχασμός και η συζήτηση περί Θεού είναι παρούσες στην καθημερινότητά μας, συνειδητά και ασύνειδα. Υπάρχει Θεός; Η φιλοσοφία, η επιστήμη και οι θρησκείες έχουν δώσει πολλές και διαφορετικές απαντήσεις, καμιά όμως δεν είναι τελική. Παρά ταύτα οι απαντήσεις στο ερώτημα αυτό μας καθορίζουν ως άτομα και επηρεάζουν τον τρόπο που λειτουργούν οι οργανωμένες ανθρώπινες κοινωνίες. Αν υπάρχει, τι συμβαίνει με το λεγόμενο φυσικό κακό; Οι αρρώστιες, οι φυσικές καταστροφές, οι θάνατοι παιδιών, πώς ερμηνεύονται; Επίσης, πώς μπορούμε να αποκρούσουμε την άποψη ότι όλα είναι προκαθορισμένα και να αισθανθούμε κύριοι της ζωής μας; Και, τέλος, πως επηρεάζει η αθανασία ή όχι της ψυχής τον προσωπικό και κοινωνικοπολιτικό μας βίο;

Διδακτικές ενότητες του μαθήματος «Εγώ και ο Θεός»

Διδακτική Ενότητα 1: Υπάρχει θεός;

Το ερώτημα περί Θεού απασχολεί τους ανθρώπους ανέκαθεν. Υπάρχει Θεός; Ποια είναι η φύση του και τα ιδιώματά του; Η φιλοσοφία, η επιστήμη και οι θρησκείες έχουν δώσει πολλές και διαφορετικές απαντήσεις, καμιά όμως δεν είναι τελική. Παρά ταύτα οι απαντήσεις στο ερώτημα αυτό μας καθορίζουν ως άτομα και επηρεάζουν τον τρόπο που λειτουργούν οι οργανωμένες ανθρώπινες κοινωνίες.

Διδακτική Ενότητα 2: Το κακό. Πως το επιτρέπει ο Θεός;

Μια από τις βασικότερες ιδιότητες του Θεού, όπως τουλάχιστον τον αντιλαμβάνονται οι μεγάλες μονοθεϊστικές θρησκείες, είναι η παναγαθότητα. Ο Θεός δεν μπορεί παρά να είναι καλός. Σε αυτή την περίπτωση το κακό που συνδέεται με τον άνθρωπο μπορεί να εξηγηθεί ως αποτέλεσμα της ανθρώπινης βούλησης. Τι γίνεται όμως με το φυσικό κακό; Οι αρρώστιες, οι φυσικές καταστροφές, οι θάνατοι παιδιών, πώς ερμηνεύονται, αν ο Θεός είναι πανάγαθος;

Διδακτική Ενότητα 3: Είναι όλα προκαθορισμένα;

Ακούμε συχνά ανθρώπους να λένουν ότι «ήταν της μοίρας του», «είναι γραφτό να γίνει» και άλλα παρόμοια. Άλλοι πάλι ασχολούνται με απόκρυφες τέχνες προκειμένου να γνωρίσουν το μέλλον. Παρότι συχνά, υπό το πρίσμα του σύγχρονου ανθρώπου, τέτοιες θεωρήσεις απορρίπτονται ως δεισιδαιμονίες, ο απόλυτος προορισμός έχει απασχολήσει τη φιλοσοφία και τη θεολογία επί αιώνες, είχε και έχει οπαδούς. Επιπλέον, έχουν διατυπωθεί διάφορες θεωρίες περί γενετικού προκαθορισμού του ανθρώπου, οι οποίες, παρότι γεννούν αντιδράσεις, δεν παύουν να επανέρχονται. Ο απόλυτος προορισμός, είτε θεολογικού είτε γενετικού χαρακτήρα, σχετίζεται με επικίνδυνες παραφυάδες όπως ο ρατσισμός και η αναξιοκρατία, πέρα από τις συνέπειές του στην προσωπική ζωή των ανθρώπων. Πώς μπορούμε να αποκρούσουμε την άποψη ότι όλα είναι προκαθορισμένα και να αισθανθούμε κύριοι της ζωής μας;

Διδακτική Ενότητα 4: Υπάρχει αθάνατη ψυχή;

Καθημερινά χρησιμοποιούμε τη λέξη ψυχή με ποικίλους τρόπους και σημάνσεις. Είμαστε όμως σίγουροι για το αν η ψυχή υπάρχει; Και αν υπάρχει, τι είναι τελικά η ψυχή; Είναι αθάνατη, όπως έχει υποστηριχθεί, ή θνήσκει; Ποια είναι η σχέση της ψυχής με το σώμα; Και πώς επηρεάζει η αθανασία ή όχι της ψυχής τον προσωπικό και κοινωνικοπολιτικό μας βίο; Είναι δηλαδή χειρότεροι άνθρωποι και πολίτες όσοι δεν αποδέχονται τη μεταθανάτια ύπαρξη;

Μάθημα 5: «Εγώ και ο εαυτός μου»

Το άγχος και το στρες, ο έρωτας και το σεξ, τα ανθρώπινα δικαιώματα συμπλέκονται με τον τρόπο που αντιλαμβανόμαστε και διαχειριζόμαστε τον ιδιωτικό και δημόσιο βίο μας. Η φιλοσοφία προσπάθησε, σχεδόν από τις καταβολές της, να βοηθήσει τους ανθρώπους να απαλλαγούν από το άγχος και τις συνέπειές του. Η φιλοσοφία έχει ένα τρόπο να πραγματεύεται τον έρωτα και το σεξ, ο οποίος βοηθά να επαναπροσδιοριστούν κατεστημένες αντιλήψεις. Η ομοφυλοφιλία, ο αυνανισμός, το σεξ που αποβλέπει μόνον στην ηδονή και όχι στην απόκτηση απογόνων, η κτηνοβασία, ο βιασμός έχουν απασχολήσει τη φιλοσοφία επί αιώνες, με προκλητικά ενίοτε συμπεράσματα. Όλη αυτή η συζήτηση δεν είναι άμοιρη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ποιούς δεσμεύουν και ποιούς προστατεύουν τα δικαιώματα; Είναι όντως καταπιεστικές και ισοπεδωτικές κατασκευές, και προάγγελοι της παγκοσμιοποιημένης νέας τάξης πραγμάτων, όπως υποστηρίζει ο Jeremy Bentham;

Διδακτικές ενότητες του μαθήματος «Εγώ και ο εαυτός μου»

Διδακτική Ενότητα 1: Άγχος-στρες

Το άγχος είναι ο μόνιμος σύντροφος του σύγχρονου ανθρώπου, αυτός που δεν μας εγκαταλείπει ποτέ. Η παρέα του όμως δεν είναι ευχάριστη. Από την αρχαιότητα η φιλοσοφία προσπάθησε να βοηθήσει τους ανθρώπους να απαλλαγούν από το άγχος και τις συνέπειές του. Υπάρχει τρόπος να διαχειριστούμε το άγχος και να απαλλαγούμε τελικά από αυτό; Πώς μπορεί η φιλοσοφία να μας βοηθήσει στο στόχο αυτό και μας στηρίξει στην επιδίωξη της ευδαιμονίας;

Διδακτική Ενότητα 2: Έρωτας και σεξ

Συχνά λέμε πως οι ερωτικές μου επιλογές είναι δικό μου και μόνον ζήτημα, και για αυτές ουδείς δικαιούται να με κρίνει. Σωστά; Χμ... Μάλλον όχι εντελώς. Στην ενότητα αυτή θα συζητηθούν οι απόψεις φιλοσόφων για την ομοφυλοφιλία, τον αυνανισμό, το σεξ που αποβλέπει μόνον στην ηδονή και όχι στην απόκτηση απογόνων, την κτηνοβασία, τον βιασμό, την αποπλάνηση.

Διδακτική Ενότητα 3: Ανθρώπινα δικαιώματα

Υπάρχουν πράγματι τέτοια; Ποιά είναι; Ποιούς δεσμεύουν και ποιούς προστατεύουν; Τα ανθρώπινα δικαιώματα ως φυσικά δικαιώματα, ως μέρη μιας σύμβασης μεταξύ των ανθρώπων, ως ηθικά δικαιώματα που έχουν αποκτήσει νομική θωράκιση, αλλά και ως ανεφάρμοστο ευχολόγιο κενό νοήματος, ως "ανοησίες πάνω σε ξυλοπόδαρα" κατά τον Jeremy Bentham, ως καταπιεστικές και ισοπεδωτικές κατασκευές, και ως προάγγελοι της παγκοσμιοποιημένης νέας τάξης πραγμάτων.